

Hlavní oblast: Lidská důstojnost

Téma: Pojem lidská důstojnost, dějiny, důstojnost v komunikaci se starými či nemocnými lidmi

Ročník: 6. třída

Rozvíjené kompetence: lidská důstojnost, respekt, znalosti a kritické porozumění dějin a práv, jazyku a komunikaci

Užité metody: práce s textem, výklad, diskuze

LIDSKÁ DŮSTOJNOST

1) *Definice pojmu*

Lidskou důstojnost není lehké vysvětlit, ale zkusíme to. Níže je několik pokusů o definici, zkus do textů správně vrátit slova:

Lidskou důstojnost můžeme chápat jako hodnotu _____, kterou člověk zakouší ze vztahu úcty od jiného _____.

Smyslem důstojnosti je ochrana před _____.

Lidskou důstojnost člověk má ze své podstaty, nepřichází o ni svou neschopností, svým _____, trestnou činností, stářím ani umíráním. Nemůže ji ztratit vůbec ničím a nikdo mu ji nemůže _____. Každý má svou důstojnost pro sebe samého a má právo na úctu, i když se _____ pod lidskou důstojnost.

Lidská důstojnost je základní hodnotou _____ společnosti. Koncept lidské důstojnosti má kořeny v _____, které chápe člověka jako ikonu Boha.

Doplň: křesťanství, ponížením, zachoval, života, selháním, člověka, vzít, evropské

2) Hlubší pochopení pojmu

Lidská důstojnost je zakotvena v několika známých právních dokumentech a je i často citována. Zkus přiřadit text k autorovi / dokumentu:

My, lid Spojených národů, jsouce odhodláni uchránit budoucí pokolení metly války, ... prohlásit znovu svou víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti, v rovná práva mužů a žen...	Listina základních práv a svobod
Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.	Jan Pavel II.
Desatero chrání člověka před ničivou mocí sobectví, nenávisti a lži. Odhaluje mu všechna falešná božstva, která ho zotročují: k těm patří sebeláska, touha po moci a po požitku, která vylučuje z lidského života Boha, která podvrací právní řád a která ponižuje lidskou důstojnost nás i našich bližních.	Charta OSN (z roku 1945)

3) Aplikace: Témata k zamyšlení (individuálně či ve skupinkách) a následné diskuzi

Lidská důstojnost a hodnota člověka jsou častým a stálým tématem. Dějiny nám bohužel připomínají, že ne vždy, a ne všude platil zákon, že všichni jsme si rovni.

Napadne Tě, kdy a jak byl tento zákon v dějinách porušován?

Není tedy divu, že má svět pošramocené představy o lidské důstojnosti, když zažil tolik ponižení, zla a bezpráví.

Již jsme si řekli, že člověk neztrácí svou důstojnost ani ve stáří, ani v nemoci. Přesto jeden starý pacient řekl:

„Pečují o nás, jako bychom ničemu nerozuměli, přestože jsme prožili celý život. Proč na nás nikdo nemluví? Jako bychom byli nejen staří, ale i hlupáci. Tak to chodí. Tady už není nic pro nás. Vše musí být hotovo rychle a správně. Přestože nám řeknou, kdy máme jíst a kdy se umýt, nikdo k nám nehovoří. Ani slovo.“

Myslíš si, že se starými a nemocnými lidmi by měli doktoři a sestřičky mluvit jinak?

A Jak? A proč? Může jim to pomoci v jejich nemoci?

Ano, právě smysluplná a laskavá komunikace může být prvním krokem k respektování lidské důstojnosti.

Nebo si představte jinou situaci:

Starou paní mají převážet v sanitce do jiného oddělení. Seniorka má na sobě pouze „andělíčka“ a zezadu není ničím kryta. Sedí ve vozíku s výrazem smutného smíření. Sanitář a sestra si povídají mezi sebou, smějí se. Potom vozíček naloží do sanitky a zavrou dveře. Ani slovo neprohodili k ženě, která na vozíčku seděla.

*Byla zde projevna úcta? Cítila se nemocná důstojně? Zacházelo se s ní důstojně?
Pokud ne, jak by to šlo udělat lépe?*

Říká se, že slovo je mocná zbraň. Může být nejen zbraní k ničení, ale především lékem. Lékem, který nemusí hradit pojišťovna, protože je zadarmo. Lékem, který může být nejúčinnějším práškem pro duši.

Vysvětli, co se myslí tím, že „slovo léčí“:

Správná řešení:

1)

Lidskou důstojnost můžeme chápat jako hodnotu života, kterou člověk zakouší ze vztahu úcty od jiného člověka.

Smyslem důstojnosti je ochrana před ponížením.

Lidskou důstojnost člověk má ze své podstaty, nepřichází o ni svou neschopností, svým selháním, trestnou činností, stářím ani umíráním. Nemůže ji ztratit vůbec ničím a nikdo mu ji nemůže vzít. Každý má svou důstojnost pro sebe samého a má právo na úctu, i když se zachoval pod lidskou důstojnost

Lidská důstojnost je základní hodnotou evropské společnosti. Koncept lidské důstojnosti má kořeny v křesťanství, které chápe člověka jako ikonu Boha.

2)

My, lid Spojených národů, jsouce odhodláni uchránit budoucí pokolení metly války, ... prohlásit znovu svou víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti, v rovná práva mužů a žen...	Listina základních práv a svobod
Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.	Jan Pavel II.
Desatero chrání člověka před ničivou mocí sobectví, nenávisti a lži. Odhaluje mu všechna falešná božstva, která ho zotročují: k těm patří sebeláska, touha po moci a po požitku, která vylučuje z lidského života Boha, která podvrací právní řád a která ponižuje lidskou důstojnost nás i našich bližních.	Charta OSN (z roku 1945)